

creature repñitate p aliquā sensibile formaz
seu figurā q̄ idolū dī. **D**iuersimode tñ cult⁹
dīnus hīs idolīs exhibebat. **Q**uidā .n. p quā
dā nephariā artē imagines quasdā cōstitue
bāt: q̄ vtute demonū aliqs certos effect⁹ ha
bebāt: vñ putabāt in ipīs imaginibus eē ali
qd dīnitatis: z p cōsequēns dīnus cult⁹ eis de
beret. z h̄ fuit opinio **H**ermetis terinegiti:
ut **A**ug⁹ dicit i. 8. de ciui. dei. **A**ly dō nō exhi
bebāt cultū dīnitatis ipīs imaginib⁹: sed
creaturis q̄rū erāt imagines. **E**t vtrūq; hoz
tangit ap̄ls ad **R**o. i. **N**ā q̄stū ad p̄mū dicit.
Mutauerūt glām icorruptibilis dei i flitu
dīnē imaginis corruptibilis hoīs z uolucrū
z q̄drupedū z spentiū. **Q**uātū āt ad scōz sub
dit. **C**oluerūt z fūierūt poti⁹ creature q̄ cre
atori. **H**oz tñ fuit triplex opinio. **Q**uidā .n.
estimabāt quosdā hoīes deos fuisse quos p
eoz imagies colebant: sicut iouē mercuriū
z alios h̄i. **Q**uidā dō estimabāt totū mūdū
eē unū deū: nō pp̄ corpalem subām: sed p
pter aīam quā deū eē credebāt: dicētes deū
nihil aliud eē q̄ aīam motū z rōne mūdum
gubnantē. sic hō dī sapiēs pp̄ aīam n̄ ppter
corp⁹. vñ putabāt toti mūdo z oīb⁹ ptib⁹ ei⁹
esse cultū dīnitatis exhibēdū celo: aeri: aq; z
oīb⁹ huiusmōi ptib⁹: z ad h̄ referēbāt noīa
z imagines suoz deoz: sicut **C**laro dicebat
z narrat **A**ug⁹ i. 7. de ciui. dī. **A**ly dō. s. pla
tōici posuerūt vñ eē sūmū deū eāz oīnz: p
q̄ ponebāt eē subas q̄dā spūales a summo
deo creatas q̄s deos noīabant p̄ticipatōe. s.
dīnitatis: nos āt eos āgelos dicim⁹: p⁹ q̄s
ponebāt aīas celestīū cozpoz: z sub hīs de
mones quos dicebāt eē aerea q̄dā aīalia. z
sub hīs ponebāt aīas hoīum q̄s p vtutis me
ritū ad deoz vñ demonū societatem assumi
credebāt: z hīs oīb⁹ cultū dīnitatis exhi
bebāt: vt **A**ug⁹ narrat in. 8. de ciui. dei. **D**as
āit duas vltimas opiniones dicebāt vtinē
ad physicā theologiā: quā p̄bi cōsiderabāt in
mūdo: z docebāt in scholis. **A**liā dō de cul
tu hoīum dicebāt p̄tinere ad theologiā fabu
larē: q̄ fm signēta poetaz repñtabat i thea
tris. **A**liā dō opinionē de imaginib⁹ dicebāt
p̄tinere ad ciuīlē theologiā q̄ per pōtīfices
celebrabāt in tēplīs. **O**īa a t̄ hec ad sup̄stī
tōem idolatrie p̄tinebāt. **V**ñ **A**ug⁹ dicit i. 2. dō
doc. xp̄iana. **S**up̄stītiōsū ē q̄cqd institutum
ab hoīb⁹ ē faciēda z colēda idola vñ p̄tinēs
ad colēdū sicut deū creaturā partē ve ullam

creature. **A**d p̄mū ḡ dō q̄ sicut religio n̄
ē fides s; fidei p̄statio p aliq̄ extiora signa:
ita sup̄stītiō ē q̄dam infidelitatis p̄statio
p extiorē cultū: quā quidē p̄statio nō
mē idolatrie siḡt: nō autē nomē heresis: s; so
lū falsā opinionē: z iō heresis ē spēs infideli
tatis: sed idolatria ē spēs sup̄stītiōis. **A**d
secundū dō q̄ nomē latrīe dupl̄ pōt accipi
Uno .n. mō pōt siḡre hūanū actū ad cultū
dei p̄tinētē: z fm h̄ nō variabilē siḡtio h̄ nō
minis latrīa cuiusq; exhibeat: q̄ illud cui ex
hibet nō cadit fm h̄ in ei⁹ dīffinitōe. z fm
h̄ latrīa vniuoce dicit fm q̄ p̄tinet ad verā
religionē: z fm q̄ p̄tinet ad idolatriā: sic so
lutio tributi vniuoce dī: siue exhibeat dō re
gi siue falso. **A**liō accipit latrīa put ē idem
religioni: z sic cū sit vtus de rōne eius ē q̄
cultus dīnus exhibeat ei cui dō exhiberi: z
fm hoc latrīa equoce dicit de latrīa h̄e reli
gionis z de idolatriā sicut prudētia equoce
dī de prudētia q̄ ē vtus: z de prudētia q̄ est
carnis. **A**d tertium dō q̄ ap̄ls intelligit
idolū nihil eē in mūdo: q̄ imagines ille que
idola dicebant nō erāt aīate: aut aliquā vir
tutē dīnitatis h̄ites. sicut **H**ermetes ponebat
q̄i eēt aliqd p̄positum ex spū z corpore. z s̄lt̄
intelligēdū ē q̄ idolis nō ē aliqd imolatur:
q̄ p̄ hūis mōi imolatiōem carnes imolati
cie aliquā scificatiōem cōsequant vñ gentiles
putabāt: neq; aliquā imunditiā vt putabāt
iudei. **A**d quartū dicēdum q̄ ex cōi cōsue
tudine qua creaturas quasq; colebāt gē
tiles sub quibusdā imaginib⁹ impositus ē h̄
nomē idolatria ad siḡndū quēcūq; cultū cre
ature: ēt si sine imaginib⁹ fieret.

Ad secundum sic pro
cedit. **V**ñ q̄ idolatria nō fit pct̄n. **N**ihil .n.
ē pct̄n qd̄ vā fides i cultū dei assumit. s; ve
ra fides imagines quasdā assumit ad dīnus
cultū. nā z in tabnaculo erāt imagines che
rubin: vt legī **E**xo. 25. z in ecc̄a qdā imagi
nes ponunt quas fideles adorāt. ḡ idolatria
fm quā idola adorant nō ē pct̄n. **P**. Cui
libet sup̄iori ē reuerētia exhibēda: s; angeli
z aīe scōz sūt nob sup̄iores. ḡ si eis exhibeat
reuerētia p aliquē cultū vñ sacrificiōz: vñ ali
quoz hūis mōi: nō erit pct̄n. **P**. **F**im⁹
dō interiori cultū mētis ē colēdus: fm illō
Joh. 4. **D**eū o; adorare in spū z vitate. **E**t
Aug⁹ dicit in enchiridion q̄ dō colit̄ fide spe

et caritate. pot aut attingere qd aliq exterioris
 idola colat: interioris tñ a fva fide nō discēdat
 q̄ videt qd sine p̄iudicio diuini cultus possit
 aliq exterioris idola colere. ¶ **S**z 3 est qd
 Exo. 20. dī. Nō adorabis ea. s. exterioris: neq̄
 coles. s. interioris: vt glo. exponit: et loquit de
 sculptilib⁹ et imaginibus. q̄ pctm̄ ē idolis ex
 teriorē vel interiorē cultū exhibere. Vn⁹
 dō qd circa hoc aliq dupl'r errauerūt. Quidaz
 .n. putauerūt qd offerre sacrificiū et alia ad
 latrā pertinetia nō solū sūmo deo sz et aly
 supra dictis eēt debitū et p se bonū: eo qd cui
 libet supiozi nāe diuinā reuerētiā exhibēdā
 putāt quasi deo pp̄gozi. ¶ **S**z h irrōabil'r dī
 nā tñ oēs supiozes reuereri debeam⁹: nō tñ
 eadē reuerētia oib⁹ debet. sz aliqd spāle sū
 mo deo debet q singl'ari rōne oēs excellit: et
 h ē latrē cult⁹. Nec pōt dici sicut qdā puta
 uerūt: h visibilia sacrificia d'ys aly agruere
 illi dō sūmo deo tanq̄ meliori meliora. s. pu
 re mētis officia: qz vt Aug⁹ dicit i. io. d. ciui.
 dei: exteriora sacrificia ita sūt signa interio
 rū: sic hba sonātia signa sūt rex: quo circa si
 cut ozātes atq̄ laudātes ad deū dirigimus si
 gnificātes voces. cui tñ res ipas in corde q̄s
 significam⁹ offerim⁹: ita sacrificātes nō al
 teri visibile sacrificiū offerēdū eē nouerim⁹
 q̄ ei cui⁹ in cordib⁹ nris inuisibile sacrificium
 nos ipsi eē dōbem⁹. Alij dō estimauerūt latrē
 cultū exteriorē nō eē idolis exhibēdū tanq̄
 p se bonū aut oportū: sed tanq̄ vulgari
 consuetudini psonū: vt Aug⁹ in. 6. de ciui. dei
 introducē Senecā dicētē. Sic inq̄ adorabi
 mus: vt et meminērim⁹ h'i cultū magis ad
 morē q̄ ad rē ptinere. Et in li. de vā religiōe
 Aug⁹ dicit nō eē religiōe a pl'is querēdā q
 eadē sacra recipiebāt cū pplis: et de suoz de
 oz nā ac sūmo bono dīsas dīasq̄ saias in
 scolis psonabāt. Et hūc ē errorē secuti sūt
 qdā heretici asserētes nō eē piculosuz si q̄s
 psecutōis tpe dep̄hēsus exteri⁹ idola colat:
 dū tñ fidē i mēte seruat. Sed h apparet ma
 nifeste falsū. Nā cū exterior cultus sit signū
 interioris cult⁹: sicut ē p̄nitiosū mēdacium si
 q̄s v̄bis asserat dīsi ei⁹ qd p verā fidē tener i
 corde: ita ē p̄nitiosa falsitas si q̄s exteri
 o rē cultū exhibeat alicui⁹ id qd sentit i men
 te. Vñ Aug⁹ dicit 3 Senecā i. 6. de ciui. dei.
 qd eo dānabilius colebat idola q̄ illa q̄ men
 daciē agebat sic agēt vt cū pplō h'aciē agere
 estimaret. ¶ Ad primū qd qd neq̄ i veterl

legis tabernaculo seu tēplo neq̄ ē tñc ima
 gines in ecclia instituūtur: vt eis cult⁹ latrē
 exhibeat: sz ad quādā significatōem vt p h'i
 imagines mētib⁹ hoīum iprimaf et firmef
 fides de excellētia āgeloz et scōz. Secus at
 ē de imagine xp̄i cui rōne diuinitatis latrā
 debet: vt dicef in. 3. ¶ Ad secūduz et tertiu
 pz responsio p ea que dicta sunt.

Ad tertium sic proce

dit. Videt qd idolatria nō sit grauissimū pec
 catoz. Pessimū. n. opponit optimo: vt dicif
 .s. ethi. sed cult⁹ interior qd consistit in fide spe
 et caritate ē melior q̄ cult⁹ exterior. q̄ ifideli
 tas desperatio et odiū dei qd opponit cultū
 infiozi sūt ḡuioza pctā q̄ idolatria qd opponi
 tur cultū extiozi. ¶ **S**z. Lato aliqd pctm̄ gra
 uius ē q̄to magis ē dō deū: sed direct⁹ aliq
 v̄t dō deū agē blasphemādo v̄t fidē impugnā
 do q̄ cultū dei aly exhibēdo: qd p̄inet ad
 idolatriā. q̄ blasphemātia v̄t impugnatō fidē
 ē graui⁹ pctm̄ q̄ idolatria. ¶ **S**z. Dicoza ma
 la maioribus malis puniri vidēt. sed pctm̄
 idolatrie punitū ē pctō d nāz: vt dī ad Ro.
 p. q̄ pctm̄ d nām ē ḡuī⁹ pctō idolatrie. ¶ **S**z.
 Aug⁹ dīc. 20. 3. Gaudē. Neq̄ vos. s. māiche
 os paganos dicim⁹ aut scisma paganoz: sed
 cū eis h're quādā similitudinē: eo qd multos co
 latis deos: v̄t i hoc eē eis lōge defiozes qd
 illi ea colūt q̄ sūt: sz p d'ys colēda nō sūt. vos
 at ea colitis q̄ oīo nō sūt. q̄ vitiū hērice p̄auī
 tatis ē ḡuī⁹ q̄ idolatria. ¶ **S**z. Sup illud ad
 Gal. 4. Quō ouertimini itez ad infirma et
 egena elemēta: dīc glo. Diero. Legis obfua
 tia cui dōditi tūc erāt: erat pctm̄ pene par ser
 uitati idoloꝝ cui añ ouersionē vacauerāt. n̄
 ḡ pctm̄ idolatrie ē ḡuissimū. ¶ **S**z 3 est qd
 Leuit. 15. sup illud qd dī de imunditia mul
 eris patiētis fluxū sanguinis dīc glo. Omne
 pctm̄ ē imunditia aie: sz idolatria maxime.
 ¶ **S**z dicendū qd grauitas alic⁹ pcti pōt at
 tēdi dupl'r. Vno⁹ ex pte ipius pcti: et sic pec
 catū idolatrie ḡuissimū ē. Sic n. i trena re
 publica ḡuissimū eē v̄t qd aliq honozē regi
 um alteri ipendat q̄ hō regi: qz quātū i se ē
 totū reipublice pturbat ordinē. Ita i pecca
 tis qd dō deū omittunt q̄ tñ sunt maxima: gra
 uissimū eē v̄t qd aliq honozē diuī creature
 ipendat: qz q̄trum ē in se facit aliū deū i mū
 do minūēs p̄ncipatū dīnum. Alio⁹ potest at
 tēdi ḡuitas peccati ex pte ipsius peccātis: sic

affinebatur i cultu idoloru: sicut occisiones
hoiuz z mutilationes mebrozu z alia hmoi.
et tm aliqua pctā pnt idolatria pcedē q ad ip
sam hoiez disponit. Ad scdm dicendū q
i prima etate n fuit idolatria ppf recētē me
moziā creatōnis mundi: ex q ad huc vigeat
cognitio vni dei i mente hoium. in sexta at
etate idolatria ē exclusa p vritē z doctrinaz
xpi q de diabolo triūphavit. Ad tertiū di
cendū q rō illa pcedit de cā consumatiua
idolatrie.

Deinde cōside

Rādū est de supstitiōe dina
tiua. Et circa b qruē octo
p vtrū dinatio sit pctm. 1°
vtrū sit spēs supstitiōis. 3°
de spēbus dinatiōis. 4° de dinatiōe q sit p
mones. 5° de dinatiōe q sit pastra. 6° d
dinatiōe q sit p somnia. 7° de dinatiōe q sit
per auguria z alias hmoi obseruatōes. 8°
de dinatiōe q sit per sortes.

Ad primū sic proce

dū. Videt q dinatio nō sit pctm. Dinatio.
.n. ab aliq dno noīaf: s; ea q sūt dina magis
ad scitatē prinēt q ad pctm. g videt q diui
natio nō sit peccatū. **Aug^o** dic in li^o de
libe. ar. Quis audeat dicere diciplinaz esse
malū. Et iterū. Nullo mō dixerim aliquam
intelligentiā malā eē posse. s; aliq artes sūt
dinatiue: ut p; p h m in li^o de memoria. vid
tur at ipsa dinatio ad aliquā intelligentiaz
vitatis ptinē. g videt q dinatio nō sit pctm
N. Naturalis iclinatio nō ē ad aliq d ma
lū: q; nā nō iclinat nisi ad simile sibi: s; ex nā
li icliatōe hoies sollicitant pnosce futuros
euentus: qd pnt ad dinatiōez. g dinatio nō
ē pctm. **3°** ē qd d^r Deut. 18° Non sit q
phitones cōsulat neq; dnos. Et i decret. i6.
q. 5. d^r. Qui dinatiōes expetūt sub regulis qn
quēny iaceant fm gradus pntē diffinitos.
R^o dicendū q i noīe dinatiōis intelligit
qdā pnuiciatio futurozū. Futura at dupliciē
pnosci pnt. vno qdē mō i suis causis. alio^o i
seipsis. Cause autē futurozū tripliciē se hnt.
Quedam. n. producūt ex necessitate z sp suos
effect^o. z hmoi effect^o futuri p certitudinez
pnosci z pnuiciari possūt ex cōsideratōe suaz
causarū: sicut astrologi prenunciāt eclipses
futuras. Quedā vō cāe pducūt suos effect^o

n ex necessitate z sp: s; ut i plurib^o. raro tm d^rficiūt
z p hmoi cās pnt pnosci effectus futuri nō
gdē per certitudinē s; p quādā cōiecturam
sicut astrologi p cōsideratōem stellarum
qdā pnoscere z pnuiciā pnt de pluuijs z sic
citatibus. z medici de sanitate l morte. Que
dam cāe sūt q si fm se cōsiderent se hnt ad
vtrūlibet. qd pncipue videt de potentijs rōa
libus q se hnt ad opposita fm phm. z tales
effect^o vel ēt si q effect^o ut i pauciorib^o casu
accidūt. ex nālib^o cās p cōsideratōez causaz
pnosci nō pnt: q; eozū cāe nō hnt iclinatōez
detmīatā ad hmoi effect^o. z iō effect^o hui^o
moi pnosci nō pnt nisi in seipsis cōsiderent.
hoies at in seipsis hmoi effectus cōsiderare
pnt solū dū sūt pntes: sicut cum hō videt sor
tē currere z ābulare. s; cōsiderare hmoi in
seipsis anteq; fiāt ē dei ppriū: q solus in sua
etnitate videt ea q futura sūt q pntia: ut i p
habitu ē. **Uñ d^r Isa. 41°**. Annunciate que vē
tura sūt i futurū. z sciem^o q; v; estis vos.
Sigs g hmoi futura pnuiciare aut pnosce
quocunq; mō p^rsūperit nisi deo reuelante:
manifeste vsurpat sibi qd dei est. z ex b^o aliq
dini dicūt. **Uñ d^r Isidorus** i li^o ethimolo
giarū. Dini dicti q; deo pleni. dinitate. n. se
plenos simulant z astucia qdā fraudulentie
hoibus futura cōiectāt. Dinatio g nō dicit
si q; pnuiciet ea q ex necessitate eueniūt uel ut
i plurib^o q hūana rōne pnosci pnt. neq; etiā
si q; futura alia cōtingentia deo reuelante
cognoscat. tūc. n. nō ipse dinat. i. qd dīnū ē
facit. s; magis qd dīnū ē suscipit. tūc at soluz
d^r dinare qn sibi idebito mō vsurpat pnu
ciationē futurozū euentū. hoc at cōstat eē
pctm. vñ dinatio sp ē pctm. z ppf b^o 3ero^o di
cit sup **Dicheā** q; dinatio sp i malā ptez ac
cipit. **Ad primū** g dō q; dinatio nō dicit
ab ordinata. participatōe alicui^o dini: s; ab i
debita vsurpatōe vt dictū ē. **Ad secundum**
dō q; artes quedā sūt ad pnoscedū futu
ros euentus q ex necessitate vel frequenter
proueniūt. qd ad diuinationem non pertiet
sed ad alios futuros euentus cognoscendos
nō sūt aliq vere artes seu discipline. sed fal
laces z vane ex deceptiōe demonū introdu
cte ut dicit **Aug^o** in. 21°. de ciu. dei. **Ad tūū**
dō q; homo habet naturalez inclinationem
ad cognoscendum futura secūdm moduz
humanū. nō aut fm idebitū diuinatiōis mo
dum.